

žarke tako belobleščeče! Skočil si z mene, ti moj bratec, in radovedno sva gledala iz vode. Vsi smo gledali in bulili v tisto svetlo reč, ki jo je držal mož v roki. Jaz sem si jo pa hotel ogledati še bolj od blizu, zato sem splaval proti bregu . . . Da bi' bil ostal na dnu mlake! Naenkrat se je pa bliskoma iztegnila proti meni dolga temna roka, tik pred očmi se mi je zableščala tista svetla reč, zajela me z vodo vred vase in me je urno potegnila iz mlake. Ujetega me je imel mož v stekleno posodo in je zavil z menoj na travnik. Še sem slišal za seboj ječanje iz mlake; natanko sem razložil tvoj stokajoči glas, o bratec! Potem je pa vse utihnilo — z naglimi koraki je hitel mož po stezi, veselo zroč predse v daljavo, odkoder je izza svežezelenega sadnega drevja belél kup hiš . . .

Bratec moj iz mlake, ali je tudi tebi še kaj hudo za menoj? —

Zdaj sem v ječi, sam in zapuščen v svoji bridkosti. Kako dolgo še? Ali mi mož misli kdaj vrniti prošlost, ali nikoli? O, stokal bom in še ječal, samo da se me enkrat usmili. Ječal bom vse dni in vse noči tako obupno, da znabiti omehčam to kamenito srce:

Uv, uv, u, u!

Romarski spomini.

J. E. Bogomil.

1. V Crngrob!

To božjo pot pozna vsak otrok od Loke do Kranja. Ravno toliko se vzdiguje nad prijaznim Sorškim poljem, da ima romar čudovitolep razgled po ravnini. Veličastna romarska cerkev je posvečena spominu Marijinega oznanjenja. Starodavni so njeni zidovi, in ko bi znali govoriti, bi vedeli mnogo povedati. Mogočni zvonik te cerkve pozdravlja romarja že iz daljave. In kar je glavno: ta zvonik ni mutast. Štirje zvonovi vise v njem, in krasno je njih petje. Tako krasno, kakor bi angeli godli! Res, malokatera cerkev ima tako zvonjenje!

Tjagor v Crngrob torej — ali, kakor pravijo domačini: v Cengrob — je napravil tudi Tometov Francelj svoje prvo romanje v šestem letu svojega življenja. No, ni šel ravno daleč. Dobro uro hoda — kaj bo to? Pa vendar: romanje je pa le bilo, in Francelj je bil romar.

Prišla je lepa Binkoštna nedelja. Ta dan je v Crngrobu silno lepo. In ker je bil Francelj cel teden priden, zato so ga vzeli oče ta dan s seboj.

»Le glej, da se še ti ne izgubiš, kakor se je Kramarjev ono leto!« so opominjali Tometov oče svojega Franceljna. Francelj se je res na

vso moč oprijel očetove roke, zakaj uvideval je, da mu je pri očetu in materi na tem svetu še najboljše.

Tako se je Francelj previdno izognil eni nesreči. Zato je pa kmalu zadel na drugo. Prav v resnici je zadel. Bos je šel na božjo pot; pa je zadel z nogo ob debelo hrastovo korenino in si prebil kožo. Na nogah se je pokazala kri, v očeh pa solze. Oče so odtrgali od žepne rute precejšen trak, pa malo trpotčevega perja so potolkli, da bi lažje pokazalo svojo zdravilno moč, pa so s trakom ovili Franceljnov rano, in bolečina je kmalu minula.

Z nogami je res križ! Doma jih človek ne more pustiti. O Veliki noči je šel pa Francelj v farno cerkev k božjemu grobu, ga je pa čevljev ožulil; no, zdaj pa bos na božjo pot, si je pa kožo na nogi prebil.

Vendar Francelj in oče gresta junaško naprej. A previdno se zdaj ogiba Francelj vsake korenine in visoko privzdiguje stopala. Pa kaj pomaga — če te začne nesreča preganjati, ji menda res še uiti ne moreš! Francelj se izkuša izogniti koreninam, pa stopi preveč samozavestno na gladka ilovnata tla — noga mu izpodrsne — bumf, leži Francelj v blatu! No, pa v novih hlačah! O ti nesreča ti taka! Kam naj pa gre zdaj, ko je tak? Oče bi radi seveda nazaj, Francelj pa naprej.

»Pa naj bo, no,« se vdajo oče, »ker greš danes prvič. Bo že kako.«

Po gozdu gresta sama, in nihče ne vidi, kakšen je Francelj. Ko pa prideta iz gozda vun, pa pravijo oče: »Tak pa res ne smeš naprej! Tukaj bova počakala, da se ti hlače malo posuše.«

Oče se vležejo v senco, Francelj pa na solnce. Oče, trudni od dela, malo zadremljejo, Francelj pa oddaleč gleda in posluša hrumenje in vrvenje ljudi okrog Crngroba. Vsepolno otrok je tam! Eden ima v ustih orglice, drugi pa piska na leseno trobento, tretji pa žvižga na piščalko — oh, to mora biti prijetno ondi v Crngrobu! Francelj mora pa le gledati vse te dobrote iz daljave . . . Ali ni to dolgčas? Tako blizu, pa le ne sme stopiti v kraj veselja. Zavoljo teh hlač hembranih!

Več kot dobro uro se že peče in suši Francelj na solncu. Po dolgem času mu postanejo hlače šele toliko trde, da jih z očetom za silo očedita. Tako — zdaj pa sme Francelj zopet stopiti med ljudi, sme v kraj, kamor je že tako dolgo hrepenelo njegovo srce. Seveda, eni ga še vseeno malo bolj postrani gledajo . . .

»Poglej ga no, kakšen je tale!« pravi nekdo za njegovim hrbtom.

»Ali je po luži priplaval, da je tak?« vprašuje drugi. Eni se pa muzajo.

Ali kaj zato? V Crngrobu je pa le! Od blizu se čudi orjaškemu zvoniku in velikanu svetemu Krištofu, ki je naslikan na njem. Z očetom vstopita v prostorno cerkev in pomolita pred velikim oltarjem, ker sta zamudila službo božjo. Franceljnu se zdi, da gleda Marija ravno njega in ga pomiluje, ker ga je zadela na potu dvakrat nesreča. Prav odblizu zdaj posluša veličastno godbo crngrobskih zvonov in blagruje Marijo, ki sme zmeraj od blizu poslušati to lepo zvonjenje.

Po popoldanski pobožnosti se vrneta z očetom domov. Z novimi prelepimi slikami v duši se vrača Francelj z Marijine božje poti in kljub vsem nezgodam, ki so ga zadele, se še danes z veseljem spominja svojega prvega pota v Crngrob.

Na potu je res tudi nekaj prestal. Zato je pa tudi tembolj zaslužil, da so ga imenovali romarja. (Nadaljevanje.)

Mati in deca.

Ernest Šušteršič.

Cetvero svoje dece je ljubila mati z enako ljubeznijo. Vsa v skrbeh zanjo, jo je učila, naj veže njihova srca vez pravtolike ljubezni, kakor je njena. Nikoli naj ne umre v njih dušah spomin, da so oni deca, ki jo je dojila ena mati in ji pela nad zibelkami sladke pesmi ljubezni v istem jeziku. »Ko pojedete po svetu, naj vam bo jezik svet, ki sem ga jaz učila.«

In četvero dece je zapustilo materino hišo. Šli so po svetu, govoreči vsi besede domače. In v njih srcih je ostala sveža podoba skupne matere dolgo, dolgo.

Sčasom so si pa vsi štirje ustanovili lastna gospodarstva. Spomin na mater jim je tedaj jel bledeti. Vsak si je nadel celó drugo ime. Tisti, ki si je postavil domačijo med Dravo in Adrijo, se je imenoval Hrvata. Na jugovzhodu od tega si je zgradil bivališče Srb. Tretji otrok je pa zašel v sužnost. Toda bil je krepak in ni poginil v robskem trpljenju. Radi svojih dobrih lastnosti ga je pričel gospodar ljubiti. Naučil se je njegovega jezika, prevzel njegove šege, ki so se mu zdele boljše od lastnih. Naposled mu je dal gospodar celo svojo hčer Mongolo za ženo. Zapustil mu je tudi vse gospodarstvo, njemu in vnukom, a tudi svoje ime Bolgar.

Četrty otrok je pa potoval najdalje po svetu. Zadržali ga niso ne sovražniki, ne orjaške planine. Do svoje matere je pa ohranil toliko spoštovanje, da ni hotel niti izpremeniti svojega imena. Imenoval se je Sloven ali Slovenec.

